

2011

JONKHOVE

Resultaten archeologisch
onderzoek Jonkhove, Aatrijke
(Zedelgem)

Jan Huyghe en Dieter Verwerft

Opdrachtgever:

Gemeente Zedelgem

Titel:

Archeologisch onderzoek Jonkhove, Aatrijke (Zedelgem)

Locatie:

Hoek Aatrijksestraat en de H. Baekelandlaan, site "Jonkhove", Aatrijke (Zedelgem)

Periode:

25 oktober 2011

Versie:

Eindrapport

Auteurs:

Jan Huyghe en Dieter Verwerft

Raakvlak:

Komvest 45

8000 Brugge

T +32 [0]50 44 50 44

F +32 [0]50 61 63 67

E info@raakvlak.be

www raakvlak.be

Veldmedewerkers:

Serge Van Lieferinge

Metaaldetectie:

Roland De Cock

Met de medewerking van:

Jari Hinsch Mikkelsen

1.	Inleiding.....	4
2.	Historische situering	5
3.	Bodemkundige situering	6
4.	Veldwerk	7
5.	Besluit	8
6.	Bibliografie	8

1. Inleiding

Naar aanleiding van de herinrichting van de site Jonkhove, op de hoek van de Aartrijksestraat en de Hendrik Baekelandlaan voert Raakvlak op 25 oktober 2011 een archeologisch proefonderzoek uit op terreinen van de gemeente Zedelgem (zie fig. 1 en 2). Op de locatie verrijst een ontmoetingscentrum met bibliotheek, jeugdhuis en polyvalente zalen. Het onderzoek heeft tot doel het inventariseren en waarderen van potentieel archeologisch erfgoed, dat door de geplande werken wordt verstoord. De resultaten worden geëvalueerd om de voordien ongekende, archeologische waarde van het bodemarchief vast te stellen en indien nodig een vervolgonderzoek in de vorm van een opgraving aan te bevelen.

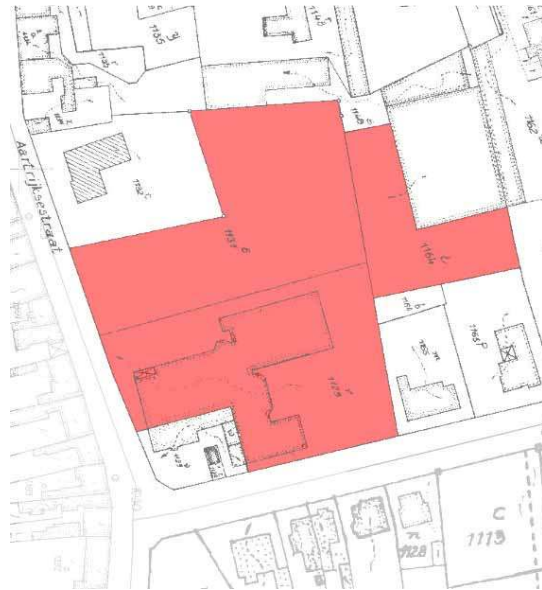

Fig. 1: Het projectgebied in het rood aangeduid op de kadasterkaart

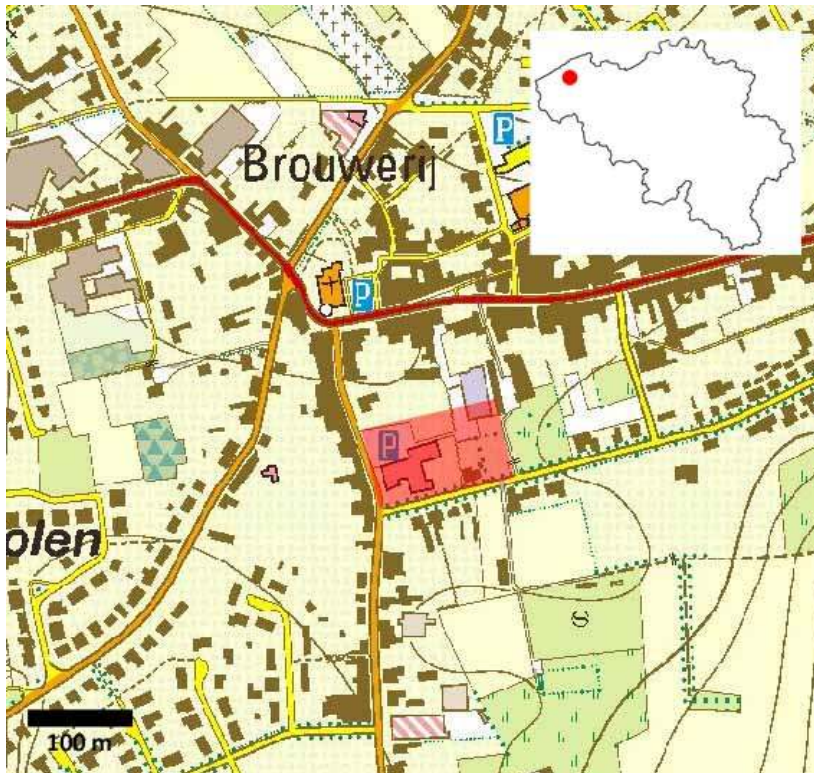

Fig. 2: Het projectgebied aangeduid in het rood op de topografische kaart 1:10.000 (bron: GISWEST)

2. Historische situering

De Aatrijksestraat maakt deel uit van het historisch stratenpatroon van Aatrijke. Het tracé dat de verbinding vormt tussen Brugge en Torhout, vinden we zowel op de Heraldische kaart van het Brugse Vrije als op de Kabinetskaart terug. Op de Heraldische kaart van het Brugse Vrije, gemaakt tussen 1561 en 1571 door Pieter Pourbus, ligt het projectgebied buiten de dorpskern (zie fig. 3). Er is geen bebouwing te ontwaren. Zo'n twee eeuwen later, wanneer de graaf Ferraris de zogenaamde Kabinetskaart opstelt in de jaren '70 van de 18^e eeuw, bevindt het terrein zich aan de rand van Aatrijke (zie fig. 4). Ten noorden van deze locatie prijkt nu een pastorie, opgetrokken in 1765. Het gebouw wordt afgebroken en vervangen in 1968. Ongeveer op de locatie van de pastorietaan verrijst het socio-culturele centrum Jonkhove. (inventaris.vioe.be)

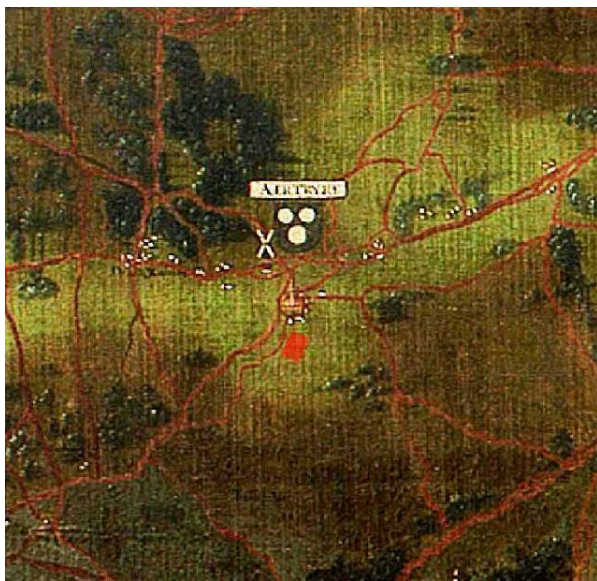

Fig. 3: Locatie van het projectgebied aangeduid in het rood op de Pourbus-kaart

Fig. 4: Locatie van het projectgebied aangeduid in het rood op de Kabinetskaart (bron: KBR)

3. Bodemkundige situering

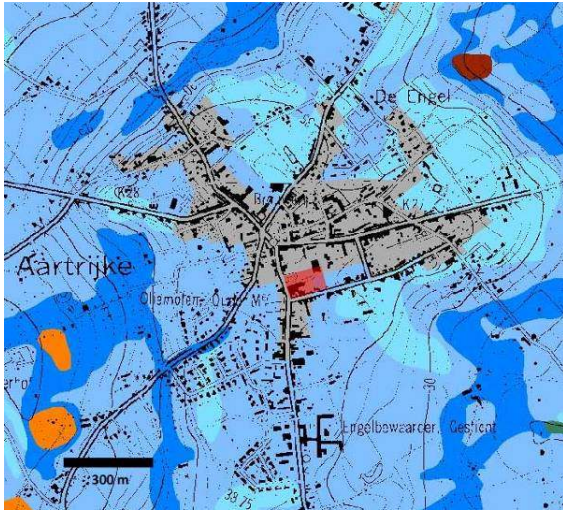

Fig. 5: Projectgebied aangeduid in het rood op de bodemkaart (bron: GISWEST)

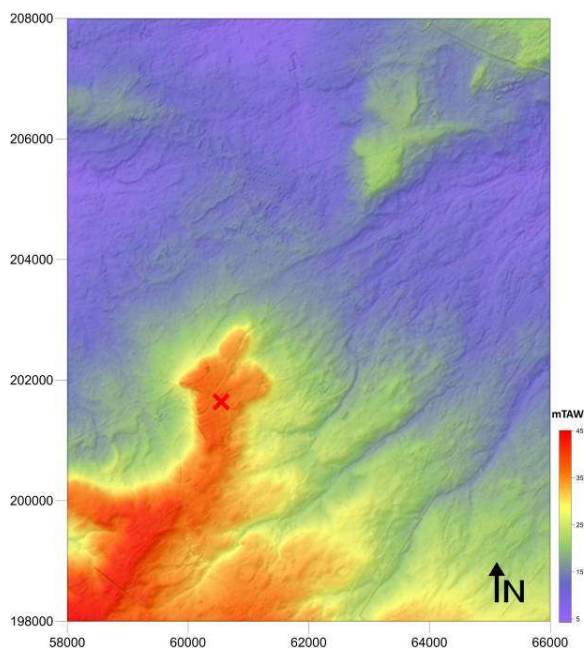

Fig. 6: Projectgebied op het DHM

De bodemkaart klasseert het projectgebied als vochtig zand (wSdh) (zie fig. 5). We bevinden ons in de Vlaamse zandstreek. Dit is een relatief laaggelegen streek waarvan de bodems afgezet zijn door poolwinden tijdens de laatste ijstijd (het Weichseliaan), zo'n 116.00 tot 11.500 jaar geleden. Meer specifiek maakt Aartrijke deel uit van het Houtland, een zoals de naam doet vermoeden vrij bosrijk gebied, met de typische bomenrijen tussen de velden.

Op het Digitale HoogteModel (DHM) zien we dat het onderzoeksterrein hoog in het landschap ligt (zie fig. 6). We bevinden ons immers op een noordelijke uitloper van het Plateau van Wijnendale. Vanop de hellingen in dit 40 m hoge plateau ontspringen verschillende beekjes, duidelijk herkenbaar als insnijdingen. De hellingen zijn steiler in het westen dan in het oosten.

Het plateau is een tertiaire formatie met een dunne pleistocene deklaag. Het gaat hier dus niet om een zandrug.

Om deze gegevens aan te vullen hebben we drie profielen geplaatst, verspreid over het onderzoeksterrein (zie fig. 7 tot 9). Hieruit blijkt dat de originele bodem op verschillende plaatsen opgehoogd is (H1, H2 en H3 in profiel 1 en H1 in profiel 3 zijn ophogingen). Deze ophogingslaag bevat veel recent (industriële) materiaal. In profielen 1 en 3 zien we daaronder een bewerkingslaag (respectievelijk H4 en H2). De scherpe grens tussen die laag en de natuurlijke

bodem (H5 en H3) wijst op spadesteken, het resultaat van eenmalig, dieper ploegen. Profiel 2 vormt hierop een uitzondering: hier zien we een zeer oude bodem. Onder de 25 cm dikke ploeglaag (H1) ligt een dikke, goed gedraineerde, sterk gebioturbeerde B-horizont (H2 en H3). De archeologisch belangrijkste grens hier is die tussen H1 en H2.

Sleuven 4 en 5 zijn in feite proefputjes: al snel merkten we dat de bodem hier sterk verstoord en opgehoogd is (zie fig. 10). Tot op een diepte van 1,5 tot 2 m treffen we recente puinlagen aan, de originele archeologische bodem is hier dus compleet uitgeveegd.

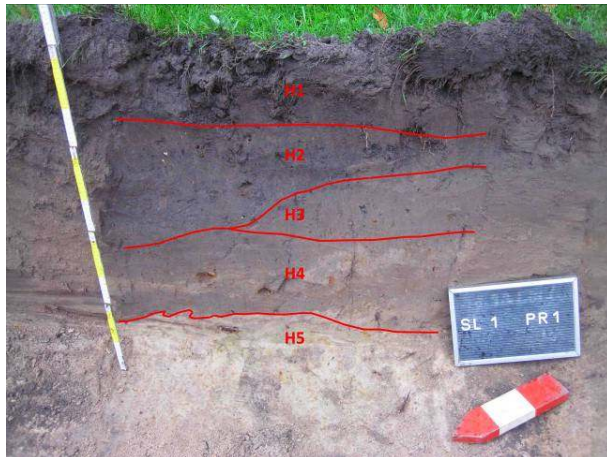

Fig. 7: Sleuf 1 profiel 1

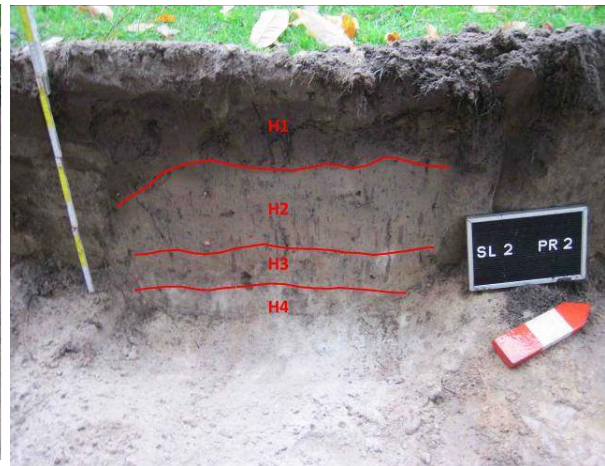

Fig. 8: Sleuf 2 profiel 2

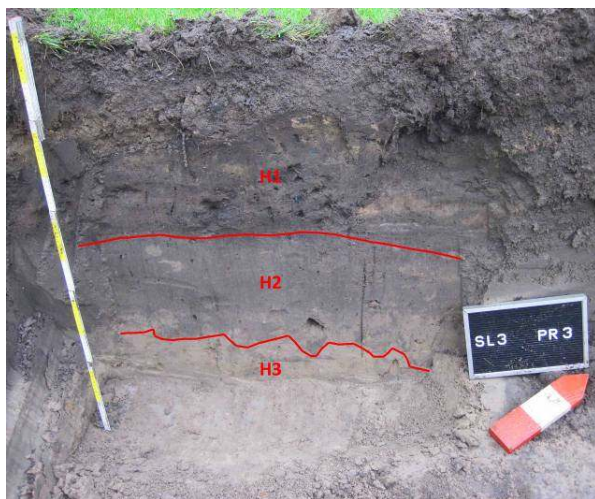

Fig. 9: Sleuf 3 profiel 3

Fig. 10: Zwaar verstoorde bodem in sleuf 4

4. Veldwerk

In 1994-1995 treft Yann Hollevoet Romeinse vondsten aan op terreinen langs de overzijde van de straat (bron: CAI locatie 300054). Daarom heerst hier een verhoogde archeologische verwachting.

Om het archeologisch potentieel van de verstoorde locatie te bepalen trekken we op 25 oktober 2011 vijf proefsleuven (drie sleuven en twee proefputjes), op de onbebouwde terreinen (zie fig. 11). Deze sleuven leveren slechts één archeologisch spoor op: een post-middeleeuwse gracht in sleuf 1.

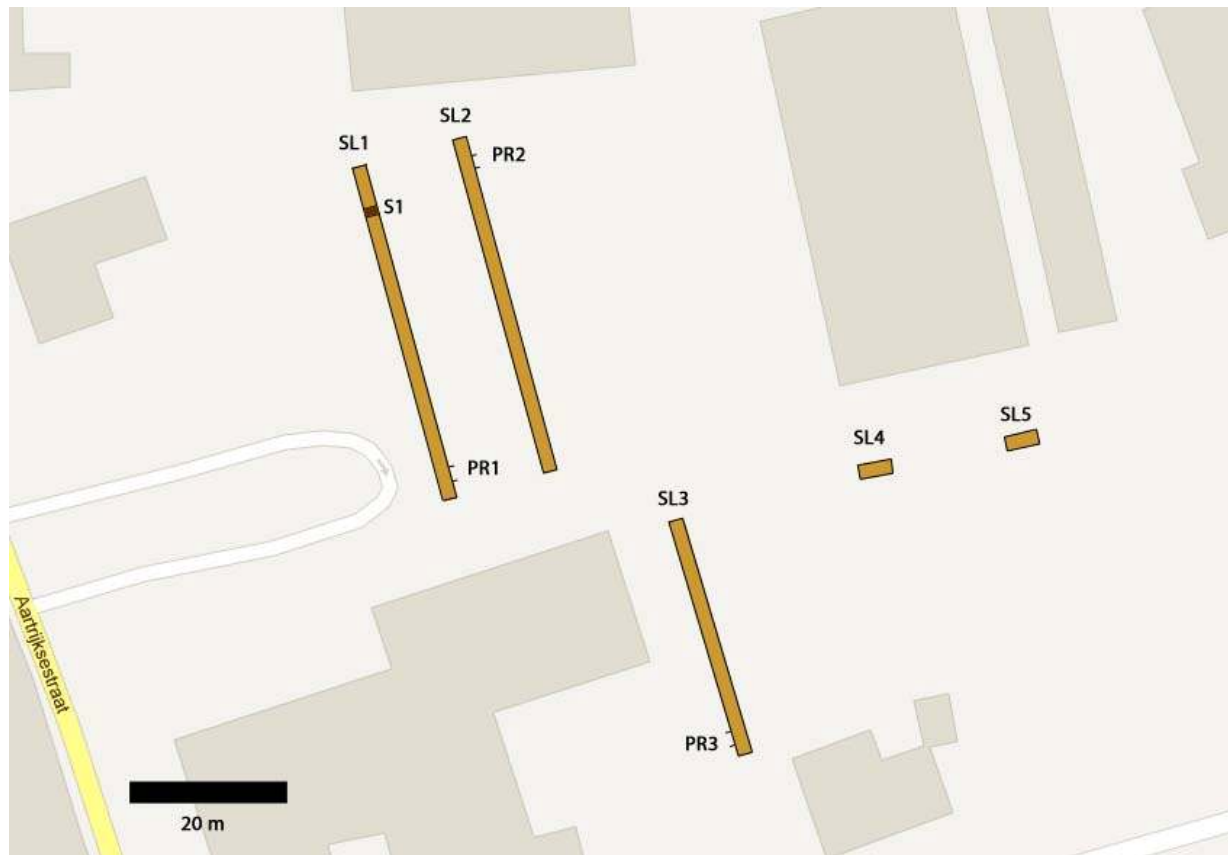

Fig. 11: Grondplan

5. Besluit

Het proefonderzoek levert slechts één archeologisch relevant spoor op. Omdat de ombebouwde delen al archeologisch verstoord zijn, kan dit ook gezegd worden van de bebouwde oppervlakte. Een vervolgonderzoek is dus niet vereist. Wel willen wij u wijzen op het decreet op de bescherming van het archeologisch patrimonium van 30 juni 1993 (en latere wijzigingen en uitvoeringsbesluiten), wat o.a. aangifte van eventuele vondsten inhoudt, indien er tijdens de werken toch nog onverwachte vondsten zouden worden aangetroffen.

6. Bibliografie

<http://cai.erfgoed.net/>

http://www.giswest.be/artman/publish/cat_index_83.html

http://www.giswest.be/artman/publish/cat_index_103.html

<http://inventaris.vioe.be/dibe/geheel/26208>

http://www.kbr.be/collections/cart_plan/ferraris/ferraris_nl.html